

UN FULG DE SOARE PENTRU VOCE ȘI PIAN DE LAURENȚIU GONDIU: FUZIUNI STILISTICE ȘI DE GEN

UN FULG DE SOARE FOR VOICE AND PIANO BY LAURENȚIU GONDIU: STYLE AND GENRE FUSIONS

ANGELA CORJAN-COLESNIC¹,

lector universitar,

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

CZU 784.3:781.61

Articolul vizat este dedicat creației cameral-vocale „Un fulg de soare”, scrisă în 2001 și semnată de Laurențiu Gondiu, compozitor talentat din Republica Moldova, stabilit în România.

Pe baza unei analize detaliate, se fac precizări privind limbajul muzical al acestei miniaturi care se deosebește printr-un caracter sintetic, îmbinând firesc tradiția academică, elementele muzicii pop, specificul metro-ritmic al jazzului, păstrând concomitent individualitatea limbajului muzical al lui L. Gondiu. Sub aspect arhitectonic, se depistează o formă individualizată bazată pe fuziunea unui rondo clasic cu forma tripartită complexă, ale cărei secțiuni sunt supuse principiului variațional, tipic pentru creația cameral-vocală a compozitorului.

Cuvinte-cheie: Laurențiu Gondiu, Republica Moldova, creația cameral-vocală, miniatură, „Un fulg de soare”

The article is dedicated to the chamber-vocal creation by Laurențiu Gondiu, talented composer from the Republic of Moldova, established in Romania. The chamber-vocal miniature „Un fulg de soare” (A sun flake) written in 2001 is in the centre of the author's interest. On the basis of a detailed analysis, the author draws the conclusion about the musical language of this miniature that is distinguished by its synthetic character, combining naturally the academic tradition, elements of popular music, the metro-rhythmic specificity of jazz, and, at the same time, preserving the individuality of L. Gondiu's musical language. From the point of view of the architectural aspect, an individualized form is found that is based on the fusion of classical rondo with the complex tripartite form, whose sections are subject to the variation principle, typical of the chamber-vocal creation of the composer.

Keywords: Laurențiu Gondiu, Republic of Moldova, chamber-vocal creation, miniature, „Un fulg de soare”

Laurențiu Gondiu este un renumit compozitor din Republica Moldova, stabilit în România. S-a născut la 15 octombrie 1968 în Chișinău. Fiind absolvent al Colegiului de Muzică „Ștefan Neaga”, clasa de teorie a muzicii, cu Loghin Țurcanu, el își continuă studiile la Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, clasa de compoziție, cu profesorul Vasile Spătăreanu (1996), iar apoi își perfecționează aptitudinile sale componistice la Universitatea Națională de Muzică din București, cu compozitorul Dan Dediu (1997).

Laurențiu Gondiu este membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova, deținător al Premiului Municipiului Chișinău pentru Tineret (2002). În plus, L. Gondiu este un participant frecvent la festivaluri de muzică contemporană. Printre ele putem menționa: „Două zile și două nopți de muzică nouă”, Odesa, Ucraina (1999), festivaluri de muzică contemporană din Bacău și Brăila, România (2002), diferite ediții ale festivalului de muzică contemporană „Zilele Muzicii Noi” din Chișinău, Republica Moldova (2001-2002).

Laurențiu Gondiu este autor de muzică vocal-sinfonică, muzică instrumentală de cameră, precum și muzică pentru spectacole, inclusiv cele televizate. În afară de ariile deja menționate, are o experiență de creare a muzicii de film [1]. Lucrările compozitorului au fost înregistrate de companiile „Teleradio România” și „TVR Moldova”. *Simfodoina* a fost interpretată de Orchestra Simfonică a Filarmonicii Naționale, cond. V. Doni. Printre creațiile sale instrumentale de cameră menționăm ciclul

¹ E-mail: angelinaviva@mail.ru

Un 8 pentru pian: (*Clopote; Descântec; Bipol, La Putna; Obsesie; Doinind; Diptych*), semnat în 1998; *Rural* pentru cvartet de coarde, 2001; *Sonată* pentru violoncel, 2002; *Bicordie* pentru ansamblu instrumental, 2004 ș.a. Muzica corală a compozitorului este prezentată de miniatura *Unde ești, bade Mihai* pentru cor feminin *a cappella*, apărută în 2000 [2, p. 147-150].

O importanță deosebită are muzica vocală de cameră a lui L. Gondiu. Deși numărul de piese vocale create de compozitor este destul de mic, fiecare din ele merită o atenție deosebită. Este vorba de romanțe pentru soprană și orchestră, șase la număr: *Un fulg de soare; Ave Maria; Stau la geam...; Nostalgic de ploaie; Cântec de leagăn ș.a., care există și în altă versiune – pentru voce și pian. Toate acestea au apărut la începutul secolului XXI, în 2001. Una dintre cele mai poetice și frumoase miniaturi vocale ale compozitorului este *Un fulg de soare*. Lui Laurențiu Gondiu îi aparține nu doar muzica, dar și textul. Versurile compuse dezvăluie o lume complexă, vastă, plină de concepții filosofice privind viața, revelații spirituale, viziuni transcendente. Aceste imagini creează anumite aluzii cu stilul poetic al lui Lucian Blaga. Sub aspect arhitectonic, miniatura vocală are o structură destul de tradițională (vezi tabelul ce urmează):*

Figura 1.

preludiu	A		interludiu 1	A1		interludiu 2	A2 redus
	<i>a</i>	<i>B</i>		<i>a1</i>	<i>b1</i>		<i>a2</i>
mm. 1-3	mm. 4-15	mm. 16-26	mm. 27-28	mm. 29-40	mm. 41-54	mm. 55-56	mm. 57-72
	<i>Dimineață gingășie</i>	<i>Du-mă de mă-nvață a purta lumina</i>		<i>Dar atunci când voi cu ochiul</i>	<i>Du-mă de mă-nvață a purta lumina</i>		<i>Când abia deschid eu ochii</i>
<i>D dur-A dur</i>	<i>D dur-A dur</i>	<i>D dur-A dur</i>	Punctul de orgă pe <i>D</i>	<i>D dur-A dur</i>	<i>D dur-A dur</i>	Punctul de orgă pe <i>D-T</i>	Punctul de orgă pe <i>T</i>

După cum se vede din tabelul de mai sus, construcția miniaturii vocale tinde spre o formă destul de individualizată, care îmbină diferite principii arhitectonice. Pe de o parte, aici găsim legitățile unui rondo clasic de tip *a b a1 b1 a2*, unde secțiunea *a* seamănă cu refrenul, iar secțiunea *b* – cu epizoadele. Concomitent, dacă ne vom adresa la nivelul superior, putem afla trăsăturile unei construcții tripartite complexe *A A1 A2 (redus)*, bazate pe principiul variațional, tipic pentru creația cameral-vocală a compozitorului.

Sub aspect armonic această miniatură se bazează pe armonia de tip clasic-romantic, fiind îmbogățită cu unele trăsături care își au originea în muzica ușoară, argumentele în favoarea acestei afirmații fiind: principiul terțar de construire a verticalei, acordurile (trisonuri și septacorduri) tonicii, trepteii a VI-a, inflexiunile în tonalitățile de gradul I de înrudire și alte procedee. Totodată, se observă abundența acordurilor cu tonuri adăugate, cum ar fi trisonul tonicii cu secundă, cvartă și sextă în calitate de sunete neacordice (m. 3) sau septacordul trepteii a II-a cu cvartă și secundă (m. 10-11) și alte exemple.

Dacă ne referim la asimilarea trăsăturilor jazzistice în cadrul miniaturii vizate, merită de subliniat gândirea metro-ritmică a compozitorului care, fără îndoială, poate fi privită ca o amprentă a stilului jazzistic. Compozitorul îmbină diferite forme de divizare ritmică, cum ar fi cea binară (duolette) cu gândirea ternară (trei optimi în cadrul măsurii de bază 12/8) expuse simultan. Drept exemplu servește preludiul instrumental:

Muzica și text e Laurenția Gondiu

Un alt exemplu al fuziunii gândirii metro-ritmice binare cu cea ternară apare puțin mai târziu în cadrul aceleiași secțiuni:

Redarea corectă a acestor formule ritmice, schimbul instantaneu de măsură (12/8, 9/8, 6/8), precum și implicarea foarte activă a diferitor forme de divizare ritmică creează o factură instabilă și fluentă. Elementele pentatonicii des folosite în cadrul acestei miniaturi de asemenea pot fi privite ca un element tipic pentru gândirea modală a jazzului, mai ales a blues-ului. De exemplu, structura melodică din măsura 3 poate fi tratată fie ca un acord cu tonuri adăugate, fie ca o structură modală de natură pentatonică de la sunetul re: *re - mi - sol - la - si*.

Un alt procedeu care, ipotetic, își are originea sa în practica jazzului din anii 1950-1960 reprezintă factura multistratală, o anumită polifonie a straturilor, alcătuită din diferite linii, inclusiv și de punctul de orgă pe prima tonicii, care produce senzația unei stări extatice, acordurile tipice pentru acest fragment fiind T, S₆₄, T, întârzierile cu rezolvare de tip „cvarta-terța” în tonică, inflexiune în treapta a VI-a (m. 9) și alte procedee.

Spunem în paranteze, că întârzierile pe timpii tari din cadrul măsurii susținute de salturi pe intervale mari, linia melodică construită pe pentatonică, începutul frazelor pe sunete instabile ale modului pe timpul tare, creează un efect al zborului, al „imponderabilității” sonore. Sub aspect sintactic, compozitorul utilizează abundența secvențelor: acest procedeu seamănă cu principiile de construire a liniei melodice în opusurile lui R. Wagner – așa-numita „melodie infinită”.

De fiecare dată melodia (atât în partida vocală cât și în cea instrumentală) se încheie cu triluri și parcă dispăre, se dizolvă în aer (mm. 14-15).

Unul din cele mai răspândite procedee din cadrul miniaturii vizate constă în dublarea partidei vocale de către partida instrumentală. Acest procedeu are legături cu tradiția veristă și subliniază farmecul melodiei, amplificându-l. În continuare apare paralelismul terțelor care nu doar îmbogățește factura pianistică pe plan armonic, dar și îi redă calitățile unei cantilene.

Mai târziu sunt implicate și sexte paralele tratate ca o altă postură a paralelismului terțelor. Fatura și linia melodică a acestei miniaturi seamănă cu cântecul final *Alliluja* din opera rock *Junona și Avosi* semnată de compozitorul rus A. Ribnikov. În ambele exemple se evidențiază trăsăturile genului de imn – solemn, senin, interpretat în tempo moderat, în tonalitatea majoră.

Facem unele concluzii pe marginea analizei miniaturii vocale *Un fulg de soare*. Limbajul muzical al acestei miniaturi cameral-vocale semnate de L. Gondiu este unul sintetic și asociază într-un mod armonios tradiția academică, elementele muzicii pop, specificul metrou-ritmic al jazzului, păstrând, totodată, individualitatea sa componistică.

Reieșind din aspectul ideatic al miniaturii vocal-camerale studiate, stilistica ei de sinteză, fuziunea organică a straturilor muzicii academice și non-academice, putem afirma cu certitudine că și specificul interpretării trebuie planificat și respectat foarte atent. O interpretare vocală pur academică aici nu este una potrivită: vocea trebuie să fie mai lejeră, cu *vibrato* minim sau (în unele cazuri) fără *vibrato*, cu sonoritatea vocii foarte senină, limpede, frumoasă, cu articulație perfectă. Nu e cazul exagerării vocalistei cu procedee agogice, deoarece gândirea ritmică în cadrul acestei piese se apropie la muzica ușoară și, prin urmare, cere o pulsație destul de regulată. Trecerea de la un registru la altul, folosirea registrului de cap, accentul pus pe culoarea sunetului, păstrarea uneia și aceleași stări în cadrul piesei – toate aceste procedee sunt adecvate pentru redarea conceptului sonor zămislit de compozitor.

Dacă ne vom adresa la partida pianului și aici găsim unele sarcini similare: cultura ritmică, mai ales în secțiunile bazate pe îmbinarea gândirii binare cu cea ternară, atenție deosebită față de culoarea sunetului instrumental, sublinierea bogăției armonice, timbrale și registrale a partidei pianistice, cerința unui *touché* impecabil – toate aceste procedee trebuie rediate foarte precis și delicat.

Un aspect aparte constă în crearea la nivel sonor a unor aluzii cu stilurile muzicii academice care au influențat piesa respectivă. Este vorba de factura pianistică din epoca romantismului sau stilistica impresionismului muzical, precum și de unele elemente ale muzicii pop (elementele *baladei*).

În contextul analizei influenței muzicii pop asupra creației componistice a lui Laurențiu Condiu trebuie să remarcăm că creația studiată demonstrează o tendință mai generală a culturii muzicale moderne, când muzica pop este privită ca o parte a moștenirii culturale universale.

Referințe bibliografice

1. Condiu Laurențiu, compositor [online]. In: *Chișinău musical: blogul Bibliotecii de Arte "Tudor Arghezi"* [accesat 1 mart. 2019]. Disponibil: <https://bibliomusic.wordpress.com/2015/10/15/gondu-laurentiu-compozitor/>
2. CIOBANU-SUHOMLIN, I. *Repertoriul general al creației muzicale din Republica Moldova (ultimele două decenii ale secolului XX)*. Chișinău: Cartea Moldovei, 2006. ISBN 978-9975-60-047-7.